

*Разходите на
държавното обществено
осигуряване през 2021 г.*

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2021 г.

ОБН. ДВ, БР. 77 от 16.09.2021 г.

Определя се размер на паричното обезщетение за отглеждане на малко дете по чл. 53, ал. 1 и 2 от Кодекса за социално осигуряване, както следва:

- ❖ За периода от м. януари до м. септември 2021 г. – **380 лв. (непроменен)**;
- ❖ За периода от **м. октомври до м. декември 2021 г.** – **650 лв.**

Респективно обезщетението по чл. 54 от КСО е както следва:

- ❖ За периода от м. януари до м. септември 2021 г. – **190 лв. (непроменен)**;
- ❖ За периода от **м. октомври до м. декември 2021 г.** – **325 лв.**

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2021 г.

ОБН. ДВ, БР. 77 от 16.09.2021 г.

Определя се минимален размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване, както следва:

- ❖ За периода от 01 януари до 24 декември 2021 г. – **300 лв.**;
- ❖ За периода от **25 декември 2021 г.** – **370 лв.**

Определя се максимален размер на получаваните една или повече пенсии, без добавките към тях, както следва:

- ❖ За периода от 01 януари до 24 декември 2021 г. – 1440 лв.;
- ❖ За периода от 25 декември 2021 г. – 1500 лв.

Неплатен отпуск

С § 13 от ЗБДОО за 2021 г. са направени и изменения в Закона за мерките и действията по време на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и за преодоляване на последиците (обн., ДВ, бр. 28 от 2020 г.; изм. бр. 34, 38, 44, 55, 60, 64, 71, 92 и 98 от 2020 г.), като **се създава § 4а** в преходните и заключителните разпоредби, изменен с ДВ, бр. 14 от 17.02.2021 г., както следва:

„§ 4а. (1) Неплатеният отпуск по чл. 160, ал. 1 от Кодекса на труда до **90 работни дни**, ползван през 2021 г., се признава за трудов стаж.

(2) **През 2021 г. за осигурителен стаж по чл. 9, ал. 2, т. 3 от Кодекса за социално осигуряване се зачита времето на неплатения отпуск до 90 работни дни.**“

Неплатен отпуск

Чл. 13в. (1) от КСО

Лицата, осигурени за общо заболяване, майчинство и/или за трудова злополука и професионална болест, имат право на **парични помощи за профилактика и рехабилитация**, ако за тях са внесени или дължими осигурителни вноски за тези рискове за период от 6 календарни месеца, предхождащи месеца, през който се провежда профилактиката и рехабилитацията. В периода от 6 календарни месеца се включва и времето:

т. 3. на **неплатения отпуск до 30 работни дни през една календарна година.**

Неплатен отпуск

Чл. 54а (2) от КСО

За придобиване право на парично обезщетение за безработица се зачита и времето:

т. 3. **на неплатения отпуск до 30 работни дни през една календарна година;**

Казус

Лице ползва неплатен отпуск за периода от 01.10.2021 г. до 31.12.2021 г. В началото на календарната година е ползвал 60 работни дни неплатен отпуск.

Разболява се и органите на медицинската експертиза му издават болничен лист за периода от 15.11.2021 г. – 14 календарни дни.

Има ли право на парично обезщетение за временна неработоспособност по издадения болничен лист?

Как осигурителя подава данни за този период?

Казус

- ❖ 60 р.д. ползвани в началото на годината. Същите се зачитат за осигурителен стаж за 2021 г.;
- ❖ Остават 30 р.д. неплатен отпуск, които ще се зачитат за осигурителен стаж, т.е. до 11.11.2021 г. вкл.
- ❖ Неплтения отпуск от 12.11 до 31.12.2021 г. не се зачита за осигурителен стаж.

Октомври						
П	В	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

21 работни дни
168 часа

Ноември						
П	В	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

22 работни дни
176 часа

Декември						
П	В	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

20 работни дни
160 часа

Казус

Лице ползва неплатен отпуск за периода от 01.10.2021 г. до 31.12.2021 г. В началото на календарната година е ползвал 60 работни дни неплатен отпуск.

Разболява се и органите на медицинската експертиза му издават болничен лист за периода от 11.11.2021 г. – 14 календарни дни.

Има ли право на парично обезщетение за временна неработоспособност по издадения болничен лист?

Как осигурителя подава данни за този период?

Казус

- ❖ 60 р.д. ползвани в началото на годината. Същите се зачитат за осигурителен стаж за 2021 г.;
- ❖ Остават 30 р.д. неплатен отпуск, които ще се зачитат за осигурителен стаж, т.е. до 11.11.2021 г. вкл.

Октомври						
П	В	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

21 работни дни
168 часа

Ноември						
П	В	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

22 работни дни
176 часа

Декември						
П	В	С	Ч	П	С	Н
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

20 работни дни
160 часа

Казус

Лице ползва неплатен отпуск за периода от 01.10.2021 г. до 31.10.2021 г. През м. юни е ползвал 15 работни дни неплатен отпуск.

Кандидатства по програмата за профилактика и рехабилитация на НОИ с дата на резервацията от 15.11.2021г.

Има ли право помощ за профилактика и рехабилитация?

Казус

Чл. 13в. (1) Лицата, осигурени за общо заболяване, майчинство и/или за трудова злополука и професионална болест, имат право на парични помощи за профилактика и рехабилитация, ако за тях са внесени или дължими осигурителни вноски за тези рискове за **период от 6 календарни месеца, предхождащи месеца, през който се провежда профилактиката и рехабилитацията.**

Резервация от 15.11.2021 г.

Периода от 6 месеца вкл. месеците **от май до октомври 2021 г.**

За този период лицето е ползвало общо **36 работни дни неплатен отпуск.**

Период, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения през 2021 г.

- временна неработоспособност – 18 календарни месеца;
- безработица – 24 календарни месеца;
- бременност и раждане – 24 календарни месеца;
- трудоустрояване поради бременност или кърмене или напреднал етап на лечение ин-витро – 24 календарни месеца.

Необходим осигурителен стаж за правото на парични обезщетения през 2021 г.

За право на парични обезщетения е необходимо осигуряване за риска „Общо заболяване и майчинство“. Изискуемия стаж е:

- За временна неработоспособност – 6 месеца;
- За трудоустрояване – 6 месеца (при трудоустрояване поради трудова злополука или професионална болест не се изисква)
- При бременност и раждане – 12 месеца;
- За отглеждане на малко дете – 12 месеца.

Особени случаи на зачитане на осигурителен стаж, при преценка правото на парично обезщетение

За осигурителен стаж, без да се правят осигурителни вноски за фонд ОЗМ се зачита:

- времето на платен и неплатен отпуск за отглеждане на дете;
- времето на платените и неплатените отпуски за временна неработоспособност, за бременност и раждане и при осиновяване на дете до 5-годишна възраст;
- времето на неплатен отпуск до 30 работни дни през една календарна година (за 2020 г. – до 60 работни дни, а за 2021 г. – до 90 работни дни въз основа на закона за извънредното положение...)

Временна неработоспособност за сметка на осигурителя

И през 2021 г. остава непроменен режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност:

- първите три работни дни се изплащат от осигурителя
- в размер 70 на сто от среднодневното брутно възнаграждение (чл. 40, ал. 5 от КСО).

Кога не се изплаща възнаграждение за временна неработоспособност от осигурителя

- ✓ след първите 3 работни дни временната неработоспособност, продължаваща без прекъсване (независимо дали е констатирана с първични болнични листове, или с продължения на предходни болнични листове и независимо от това дали болничните листове са за едни и същи или за различни заболявания и причини за неработоспособност);
- ✓ в случаите при бременност и раждане.

Особености при изчисляването на паричното обезщетение за ВНР

За дните, включени в периода от 18 /24 календарни месеца, се взема предвид **среднодневната минимална работна заплата** за страната за съответния период, ако лицето:

- не е било осигурено за общо заболяване и майчинство;
- е ползвало неплатен отпуск, който се зачита за трудов и осигурителен стаж;
- е ползвало отпуск за отглеждане на дете;
- е било осигурено по законодателството на друга държава по условията на международен договор, по който Република България е страна.

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

Чл. 43 от КСО Парично обезщетение за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи се изплаща съответно за:

1. времето, за което осигуреният е под карантина;
2. времето на отстраняване от работа, ако осигуреният не може да бъде трудоустроен на друга подходяща работа през това време, но за не повече от 90 календарни дни през една календарна година.

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

Чл. 37. (1) от НМЕ

При карантина на болен или контактен осигурен, наложена съгласно разпоредбите за борба със заразните болести, **болничен лист се издава еднолично от лекуващия лекар за срока на карантинния период.**

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

Чл. 37. (2) НМЕ

Когато осигурен **се разболее през време на дадения му отпуск за карантина**, независимо дали заболяването е поради болестта, за която е оставен под карантина, или поради друга болест, **не следва да се издава друг болничен лист до изтичане на срока, за който е издаден болничният лист за карантина**. Нов болничен лист се издава след този срок само ако временната неработоспособност поради заболяването продължава. Този болничен лист се означава като "Първичен", но ако заболяването е поради болестта, за която е наложена карантината, болничният лист се означава като "Продължение".

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

Чл. 37. (3) ат НМЕ

Когато поради характера на извършваната работа осигуреният е отстранен от нея по нареждане на медицинските органи като преболедувал от заразна болест, като бацилоносител или поради контакт със заразоболен, болничният лист се издава еднолично от лекуващия лекар за сроковете, установени за съответните заразни болести. В тези случаи лицето представя служебна бележка от работодателя, че не може да се трудоустрои на друга подходяща работа.

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

- ❖ гледане на дете под карантина до 18-годишна възраст, болно от заразна болест - до изтичането на срока на карантината;
- ❖ гледане на дете, което посещава **детско заведение** и е задължително карантинирано в дома поради контакт със заразно болен;
- ❖ гледане на здраво дете, върнато от **детско заведение** поради карантина - докато трае карантината.

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

Издава ли се болничен лист за гледане на здраво дете – ученик, поставено под карантина поради контакт с лице, с положителен тест за COVID-19?

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

В чл. 39, ал. 1 от Наредбата за медицинската експериза (НМЕ) болничен лист за гледане на деца от семейството се издава еднолично от лекуващия лекар и за:

- ❖ гледане на дете, посещаващо **детско заведение**, **контактно със заразоболен, задължително карантинирано в дома** – до изтичане на карантинния период;
- ❖ гледане на здрави деца, посещаващи детски заведения, върнати оттам поради наложена карантина на тези заведения или на отделни групи – за срока на карантинния период.

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

В ал. 2 на същата разпоредба изрично е предвидено, че **не се издава болничен лист** за гледане на здрави деца, оставени под карантина, които **не** посещават детски заведения.

Парични обезщетения за временна неработоспособност поради карантина или отстраняване от работа по предписание на здравните органи

В тази връзка:

Възможност за издаване на болничен лист на родителя за гледане на дете до определена възраст (което посещава училище), при поставяне под карантина на училище или отделен клас, не е предвидена в действащата нормативна уредба.

При данни за издаден болничен лист за гледане на здраво дете (ученик), поставено под карантина поради контакт с лице, с положителен тест за COVID-19, същият следва да се обжалва по реда на чл. 112 от Закона за здравето.

Право на парично обезщетение за временна неработоспособност

Чл. 10. (1) Осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 и за който са внесени или дължими осигурителни вноски и продължава до прекратяването и.

(2) Осигуряването се прекъсва през периодите, които не се зачитат за осигурителен стаж, независимо че дейността по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 не е прекратена.

Право на парично обезщетение за временна неработоспособност

Периоди, които не се зачитат за осигурителен стаж, респективно лицата нямат право на парично обезщетение, когато временната неработоспособност е настъпила в тези периоди:

- ❖ самоотлъчка;
- ❖ Неплатен отпуск за повече от 30 работни дни в една календарна година (90 работни дни за 2021 г. съгласно закона за извънредното положение...);
- ❖ Други случаи, в които осигуряването е прекъснато, независимо, че правоотношението не е прекратено.

Право на парично обезщетение за временна неработоспособност

Преценката на правото и определянето на размера на паричните обезщетения и помощите се извършва въз основа на данните:

- за осигуряването и осигурителния доход, подавани с декларация образец № 1 на основание чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО;
- от издадените болнични листове и решенията по обжалването им, приети в Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им;
- от регистър "Трудови договори", регистър "Пенсии", регистър "Трудови злополуки", регистър "Професионални болести", регистър "Парични помощи за профилактика и рехабилитация" и от регистър "Парични обезщетения и помощи от ДОО "
- **които осигурените лица попълват в съответните удостоверения, приложения към наредбата.**

Случаи, при които не се изплаща парично обезщетение

- умишлено увреждат здравето си с цел да получават отпуск или обезщетение;
- нарушават режима, определен от здравните органи – само за дните на нарушението;
- са станали неработоспособни поради употреба на алкохол, приемане на силно упойващо средство без лечебна цел или поради прояви, извършвани под въздействието на такива средства;
- са станали неработоспособни поради хулигански и други техни противообществени прояви, установени по съответния ред;
- са станали неработоспособни поради неспазване от тях на правилата за безопасна работа, установено по съответния ред.

-
- ✓ Срокът, за който не се изплаща обезщетение, не може да бъде по-дълъг от 15 календарни дни.
 - ✓ Когато лицата са станали неработоспособни поради неспазване от тях на правилата за безопасна работа, установено по съответния ред – не по-дълъг от 3 календарни дни

Нетно възнаграждение

Чл. 32. (1) НПОПДОО

За работещите по трудови и по служебни правоотношения и приравнените към тях правоотношения месечното нетно възнаграждение се определя, като изплатеното или начисленото месечно възнаграждение се намали с определените със закон задължителни осигурителни вноски за сметка на лицата и с данъците по Закона за данъците върху доходите на физическите лица и не може да бъде повече от максималния месечен осигурителен доход, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година, освен в случаите по чл. 6, ал. 16 КСО. Когато възнаграждението не е начислено, до начисляването му за нетно възнаграждение се взема предвид минималният месечен осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 КСО или минималната месечна работна заплата за страната, ако нямат определен минимален осигурителен доход.

Нетно възнаграждение

Чл. 32. (4) НПОПДОО

Изплатеното или начисленото месечно възнаграждение по ал. 1 - 3, от което се определя нетното възнаграждение, включва брутното трудово възнаграждение и други допълнителни **доходи от трудова дейност** за съответния месец.

При изчисляване на нетното възнаграждение **не следва да се взимат предвид изплатените обезщетения по Кодекса на труда** и други закони, тъй като те са облагаем доход, но **не влизат в обхвата на осигурителния доход**. В тази връзка при изчисляване на нетното възнаграждение не следва да се взимат предвид и дължимите данъци по ЗДДФЛ върху изплатените обезщетения.

ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА ВРЕМЕННА НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ

Срокове за изплащане на паричните обезщетения:

- ❖ **10 работни дни** от постъпване в НОИ на данните за издадените болнични листове и представяне на удостоверенията, съгласно приложение № 9;
- ❖ Когато обезщетението обхваща повече от един календарен месец – в срок от **10 работни дни за първия месец**, за останалите месеци – в срок от **5 работни дни след изтичане на месеца**, за който се отнася плащането и **за последния месец – в срок до 5 работни дни след изтичане на срока за обезщетението.**

ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА БРЕМЕННОСТ, РАЖДАНЕ И ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДЕТЕ

Осигурената за общо заболяване и майчинство има право на парично обезщетение за бременност и раждане за срок от 410 календарни дни, от които 45 се ползват преди раждането.

Когато раждането е настъпило преди изтичането им, остатъкът се ползва след раждането.

Ако бременната жена не използва полагащите и се 45 дни преди раждане или използва по-малко от нормативно определените дни, то срокът от 410 дни се намалява. В този случай неизползваните дни не могат да се ползват след раждането.

ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА БРЕМЕННОСТ, РАЖДАНЕ И ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДЕТЕ

Бащата има право на отпуск за раждане на дете за срок от 15 календарни дни, считано от датата на изписване на детето, ако е осигурен за риска ОЗМ и има 12 месеца осигурителен стаж.

Има право и на обезщетение при раждане на дете, след навършване на 6-месечна възраст на детето за остатък до 410 дни.

НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ
ИЗЧИСЛЯВАНЕ НА ПЕРИОДИ НА ВРЕМЕННА НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ,
БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ ПО БОЛНИЧНИ ЛИСТОВЕ И ЗАЯВЛЕНИЯ-ДЕКЛАРАЦИИ

I. Определяне на първия ден (начална дата) на отпуска за бременност и раждане, 135-я и 410-я календарен ден

Дата на термин	Сметка	1-и ден брем. и ражд. вкл.	135-и ден вкл.	410-и ден вкл.	Изчисти
<input type="text"/>		ДД-ММ-ГГГГ	ДД-ММ-ГГГГ	ДД-ММ-ГГГГ	

II. Изчисляване на брой календарни или работни дни от дата вкл. до дата вкл.

От дата вкл.	До дата вкл.	Вид на дните	Сметка	Брой дни - резултат	Изчисти
<input type="text"/>	<input type="text"/>	☐ раб. ☐ кал.		XXX	

III. Определяне на крайна дата вкл. по въведена начална дата вкл. и брой календарни или работни дни

От дата вкл.	Брой дни	Сметка	Дата вкл. - резултат	Изчисти
<input type="text"/>	<input type="text"/>	☐ раб. ☐ кал.	ДД-ММ-ГГГГ	

IV. Определяне на начална дата вкл. по въведена крайна дата вкл. и брой календарни или работни дни

От дата вкл. - резултат	До дата вкл.	Брой дни	Сметка	Изчисти
ДД-ММ-ГГГГ	<input type="text"/>	<input type="text"/>	☐ раб. ☐ кал.	

ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА БРЕМЕННОСТ, РАЖДАНЕ И ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДЕТЕ

Майката получава обезщетение в размер 50 на сто когато са настъпили кумулативно следните обстоятелства:

- ❖ Изтекли са периодите след раждането, които се разрешават от здравните органи;
- ❖ Не ползва отпуск за бременност и раждане или прекъсне неговото ползване;
- ❖ Не е прехвърлила правото на парично обезщетение на бащата или баба/дядо

ПАРИЧНИ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ ЗА БРЕМЕННОСТ, РАЖДАНЕ И ОТГЛЕЖДАНЕ НА ДЕТЕ

Обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст се изплаща в месечен размер, определен със ЗБДОО за съответната календарна година.

50 на сто се изплаща, когато майката не ползва допълнителния платен отпуск или прекъсне неговото ползване.

Казус

Лице, което е назначено по заместване (до завръщане на титуляра) излиза във временна неработоспособност поради бременност и раждане считано от 15.09.2021 г.

Титулярът се завръща на работа считано от 21.11.2021 г.

Има ли право на парично обезщетение за бременност и раждане лицето, назначено по заместване и за какъв срок?

Казус

Чл. 52 от КСО

При прекратяване на осигуряването за общо заболяване и майчинство през време на получаване на обезщетение за бременност и раждане или при осиновяване на дете до 5-годишна възраст на осигуреното лице се изплаща парично обезщетение до изтичане на срока на обезщетението за бременност и раждане по чл. 50 или при осиновяване на дете по чл. 53в.

Казус

Лице, назначено по заместване ползва отпуск за отглеждане на дете считано от 01.02.2021 г. и получава парично обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст. Детето навършва две години на 30.01.2022 г.

На 15.08.2021 г. титулярът се завръща на работа.

Има ли право лицето, назначено по заместване да продължи да ползва отпуск за отглеждане на дете и съответно да получава парично обезщетение?

Парични обезщетения за временна неработоспособност – годишно преизчисляване

Чл. 54м от КСО: Паричните обезщетения се преизчисляват **служебно до 30 юни** на годината, следваща годината, за която се отнасят, по ред, определен с акта по чл. 54к, въз основа на **данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 и/или на окончателния осигурителен доход, определен съгласно чл. 6, ал. 9, и внесените окончателни осигурителни вноски.**

(2) Когато в резултат на преизчисляването по ал. 1 се установи разлика между изплатения и дължимия размер на обезщетението:

1. разликата до по-високия размер се изплаща на лицето в срока по ал. 1;
2. изплатеното в по-висок от дължимия размер се възстановява от лицето, освен когато е в резултат на неправилно подадени данни за изплащане на паричното обезщетение и/или удостоверяване на осигурителен стаж и доход от осигурителя.

НАРЕДБА ЗА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И ПОМОЩИ ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

годишно преизчисляване

Чл. 42 от НПОПДОО:

(2) Когато **след датата на преизчисляването** по ал. 1, за периода, от който е определен размерът на изплатените парични обезщетения, **са подадени и/или коригирани данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО и/или окончателният размер на осигурителния доход по чл. 6, ал. 9 КСО, върху който са внесени осигурителни вноски, е различен от осигурителния доход, от който е изчислено/преизчислено обезщетението**, паричните обезщетения се преизчисляват служебно **до 30 юни на следващата календарна година.**

Парични обезщетения за временна неработоспособност – годишно преизчисляване

При годишното преизчисляване на паричните обезщетения:

- не се определя право на обезщетението;
Определя се размерът на дължимото парично обезщетение, ако:
- Направена е корекция на подадените данни по чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО за периода, от който се изчислява паричното обезщетение;
- СОЛ са определили окончателен размер на осигурителния си доход в ГДД и са попълнили коректно Таблица 1 към ГДД и той е различен от авансово избрания

Изчисляване и изплащане на парични обезщетения при работа на повече от едно основания

- ПО се изплащат поотделно по всеки от договорите или за всяко от основанията.
- Дневният размер на ПО се разпределя за всеки от договорите (основанията за осигуряване) в пропорция.
- Критерий за пропорцията е продължителността на дневното работно време в часове, определена в трудовия договор на лицето.

Изчисляване и изплащане на парични обезщетения при работа на повече от едно основание

Как се определя пропорцията?

Лице работи по основно трудово правоотношение с 8 часов работен ден и по второ трудово правоотношение на 4 часа.

Дължимо парично обезщетение се определя съобразно работното време по всеки от договорите:

- По основния ще се плати 66,67% от дължимото обезщетение ($8/12*100$)
- По второто трудово правоотношение – 33,33% ($4/12*100$)

Изчисляване и изплащане на парични обезщетения при работа на повече от едно основания

При изчисляване на пропорцията се приема, че дневната продължителност на работното време е 8 часа за следните осигурени лица:

- Членовете на кооперации, получаващи възнаграждение за работа без трудово правоотношение;
- Самоосигуряващите се лица, осигурени за всички осигурени социални рискове без ТЗПБ и безработица;
- Изпълнителите по договор за управление и контрол;
- Изборните длъжности;
- Лицата по чл. 4, ал. 9 от КСО

Изчисляване и изплащане на парични обезщетения при работа на повече от едно основание

Как се определя доходът, от който се изчислява паричното обезщетение?

Сумират се всички доходи от последните 18/24 календарни месеца, преди настъпване на временната неработоспособност.

Обезщетение по чл. 50а от КСО при работа по повече от едно правоотношение/основание за осигуряване

Чл. 50а от КСО:

Майката, която отговаря на условията по чл. 48а, получава парично обезщетение в размер 50 на сто от обезщетението по чл. 49, когато:

- след изтичането на периодите след раждането, които се разрешават с актове на здравните органи, не ползва отпуск за бременност и раждане или лицето, което ползва такъв отпуск, прекъсне неговото ползване;
- след изтичането на периодите след раждането, които се разрешават с актове на здравните органи, самоосигуряващото се лице започне да упражнява трудова дейност, за която се осигурява за общо заболяване и майчинство.

Обезщетение по чл. 50а от КСО при работа по повече от едно правоотношение/основание за осигуряване

Ако към датата, от която се иска изплащане на обезщетение по чл. 50а от КСО лицето е осигурено за общо заболяване и майчинство по две или повече правоотношения или основания за осигуряване и иска изплащане на обезщетението по всяко от тях:

Обезщетението се изплаща в размер 50 на сто от съответните пропорционални части от обезщетението за бременност и раждане

Обезщетение по чл. 50а от КСО при работа по повече от едно правоотношение/основание за осигуряване

Ако към датата, от която се иска изплащане на обезщетение по чл. 50а от КСО лицето е осигурено за общо заболяване и майчинство по две или повече правоотношения или основания за осигуряване и иска изплащане на обезщетението по някое (някои) от тях, а по друго (други) ползва отпуск за бременност и раждане:

Размерът на обезщетението е 50 на сто от съответната пропорционална част (съответните пропорционални части) от обезщетението за бременност и раждане само по правоотношението (правоотношенията), по което (които) лицето упражнява трудова дейност. По другото/другите, по които ползва отпуска за бременност и раждане обезщетението за бременност и раждане е в съответната му пропорционална част/части.

Обезщетение по чл. 50а от КСО при работа по повече от едно правоотношение/основание за осигуряване

Когато лицето е осигурено по едно правоотношение или основание за осигуряване към деня на настъпване на риска бременност и раждане, продължава да ползва отпуск за бременност и раждане и да получава обезщетение след изтичането на 135-ия ден и **започне работа след изтичането на 135-ия ден и по второ правоотношение/основание за осигуряване** и не ползва отпуск по него **паричното му обезщетение продължава да се изчислява и изплаща в пълен размер по това правоотношение, по което ползва отпускът.**

Обжалване на болнични листове

Чл. 112, 1 от Закона за здравето:

Обжалванията и възраженията от страна на заинтересованите лица и органи (освидетелстваните, осигурителите, НОИ, Агенцията за социално подпомагане, Агенцията за хората с увреждания и органите на медицинската експертиза на работоспособността) се правят:

1. срещу решенията на лекуващия лекар - в 14-дневен срок от получаването им пред лекарската консултативна комисия;
2. срещу решенията на ЛКК и центровете за спешна медицинска помощ - в 14-дневен срок от получаването им пред ТЕЛК;
3. срещу решенията на ТЕЛК - в 14-дневен срок от получаването им пред НЕЛК;
4. срещу решенията на НЕЛК - пред административния съд, в чийто район се намира постоянният или настоящият адрес на жалбоподателя по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Обжалване на болнични листове

Чл. 112, ал. 11 от Закона за здравето

За Националния осигурителен институт срокът по ал. 1, т. 1 и 2 започва да тече от постъпването на данните от издадените болнични листове по реда на Наредбата за реда за представяне в Националния осигурителен институт на данните от издадените болнични листове и решенията по обжалването им, но не по-рано от представянето на удостоверенията по чл. 8, ал. 1 и чл. 11, ал. 1 от Наредбата за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване

Обжалване на болнични листове

Чл. 113 от Закона за здравето

ал.1 Органите на медицинската експертиза могат и по своя инициатива да отменят или да изменят неправилни решения на по-долустоящите органи, както и да връщат техните решения за отстраняване на грешки или непълноти **в тримесечен срок от постановяването им.**

ал. 2 Ръководителят на НЕЛК може да разпорежи преразглеждане на неправилни или противоречиви решения на нейните състави в тримесечен срок от издаването им.

Обжалване на болнични листове

Чл. 8, ал. 2 от НПОПДОО

В случай че болничните листове са обжалвани от осигурителите по реда на чл. 112 от Закона за здравето, **удостоверенията съгласно приложение № 9 се представят след приключване на производството по обжалването на болничните листове.**

Обжалване на болнични листове

Въпрос:

Как се процедира, когато болничния лист е издаден в нарушение на разпоредбите на Наредбата за медицинската експертиза?

Обжалване на болнични листове

Отговор:

В зависимост от нарушението и при преценка от служителите на ТП на НОИ се предприема едно от следните действия:

- Изпращане на писмо до работодателя/осигурителя за връщане на болничния лист за анулиране от органа медицинската експертиза, който го е издал и издаване на нов болничен лист с коректни данни.
- Обжалване на болничния лист по реда на чл. 112 от Закона за здравето.
- Наредбата за медицинската експертиза с чл. 54, ал. 1 дава възможност на органът, издал неправомерно болничен лист, да го анулира до изплащане на обезщетение по него.

Обжалване на болнични листове

Във връзка с правомощието по чл.54 от НМЕ е важно да се знае, че това може да стане само при условие, че лицето на което е издаден този болничен лист не възразява. Следователно недопустимо е болничен лист, който се обжалва, да се анулира от органа на медицинската експертиза, който го е издал, без съгласието на осигуреното лице. При решение за предприемане на подобно действие органът на медицинската експертиза следва:

- да анулира хартиения екземпляр на болничния лист и данните от него, подадени в Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им;
- да уведоми всички заинтересованите страни за предприетите действия във връзка с чл. 91, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс.

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

§ 5 от ПЗР на ЗБДОО за 2021 г.

През 2021 г. средства от бюджета на Националния осигурителен институт може да се разходват и за мерки, свързани със заетостта, при условия и по ред, определени от Министерския съвет.

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

ПМС 151/2020 г. е изменено и допълнено с Постановление № 322 от 07.10.2021 г. (обн. ДВ, бр. 85 от 12.10.2021 г.)

С приемането му стартира нова процедура по мярката, придобила популярност като 60/40. В нея могат да се включат работодатели, които търсят подкрепа за запазване заетостта на наетия си персонал през периода **август – декември 2021 г.**

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Подкрепа по ПМС 151/03.07.2020 г. (изм. и доп. с ПМС № 322 от 07.10.2021 г.) се предоставя в следните **размери**:

- **50 на сто** от размера на осигурителния доход за м. юли **2021 г.** и от дължимите осигурителни вноски за сметка на работодателя на всеки работник или служител, при декларирано от работодателя намаление на приходите от продажби с **не по - малко от 30 на сто**;
- **60 на сто** от размера на осигурителния доход за м. юли **2021 г.** и от дължимите осигурителни вноски за сметка на работодателя на всеки работник или служител, при декларирано от работодателя намаление на приходите от продажби с **не по - малко от 40 на сто.**“

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Намаляване на приходите от продажби, се определя както следва:

◆ **за лицата, учредени преди 1 август 2019 г.:**

- с не по-малко от **30** на сто през месеца, за който кандидатстват за изплащане на средства, спрямо същия месец на **2019** г. (за лицата по чл. 1, ал. 2, т. 1);

- с не по-малко от **40** на сто през месеца, за който кандидатстват за изплащане на средства, спрямо същия месец на **2019** г. (за лицата по чл. 1, ал. 2, т. 2);

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Намаляване на приходите от продажби, се определя както следва:

◆ за лицата, учредени след 1 август 2019 г.:

- с не по-малко от **30** на сто през месеца, за който кандидатстват за изплащане на средства, спрямо средномесечните приходи за **2020 г.** (за лицата по чл. 1, ал. 2, т. 1);
- с не по-малко от **40** на сто през месеца, за който кандидатстват за изплащане на средства, спрямо средномесечните приходи за **2020 г.** (за лицата по чл. 1, ал. 2, т. 2);

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Осигурителният доход за м. юли 2021 г. се определя, както следва:

1. за лицата, които имат отработени дни – среднодневният осигурителен доход се умножава по броя на работните дни за юли;
2. за лицата, които през целия месец са ползвали отпуск поради временна неработоспособност, за бременност и раждане или при осиновяване на дете до 5-годишна възраст – среднодневният размер на дохода, от който е определено обезщетението, се умножава по броя на работните дни за юли;
3. за лицата, които през целия месец са ползвали отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст – минималната месечна работна заплата за страната;
4. за лицата, които са ползвали отпуск за временна неработоспособност, за бременност и раждане, при осиновяване на дете до 5-годишна възраст или отглеждане на дете до 2-годишна възраст – среднодневният осигурителен доход, определен по реда на т. 2 и 3, се умножава по съответния брой работни дни;
5. за лицата, които през целия месец са били в неплатен отпуск или не са осигурени по чл. 4, ал. 1, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване при този работодател – минималната месечна работна заплата за страната.

Условия за
изплащане на
средства по
реда на ПМС
151/2020 г.
(изм. и доп. с
ПМС № 322
от 07.10.2021
г.)

1. По реда на ПМС 151/2020 г. (изм. и доп. с ПМС № 322 от 07.10.2021 г.) могат да се предоставят средства за запазване на заетостта след периода на извънредното положение, обявено с решение на Народното събрание от 13 март 2020 г., и извънредната епидемична обстановка, обявена с Решение № 325 и удължена с Решение № 378 на Министерския съвет от 2020 г. на работодатели, за техните работници и служители:

1.1. работата на които е била преустановена през периода от 13 март до 31 декември 2020 г. със заповед по чл. 120в от Кодекса на труда;

1.2. които през периода от 13 март до 31 декември 2020 г. са работили на непълно работно време на основание чл. 138а, ал. 2 от КТ;

1.3. които през периода от 13 март до 31 декември 2020 г. са ползвали отпуск на основание чл. 173а от КТ;

1.4. на които е запазена заетостта след подадено уведомление за масови уволнения по реда на чл. 130а от Кодекса на труда и чл. 24 от Закона за насърчаване на заетостта през периода от 13 март до 31 октомври 2020 г.;

Условия за
изплащане на
средства по
реда на ПМС
151/2020 г.
(изм. и доп. с
ПМС № 322
от 07.10.2021
г.)

2. Средства по ПМС 151/2020 г. (изм. и доп. с ПМС № 322 от 07.10.2021 г.) могат да се предоставят за запазване на заетостта и на работници и служители, които са извън посочените в т. 1 и които са осигурени в сектор I - „**Хотелиерство и ресторантьорство**“ и икономическа дейност с код 49.39 "Друг пътнически сухопътен транспорт, неklasифициран другаде,, от Класификацията на икономическите дейности (КИД–2008).

Не се изплащат средства за запазване на заетостта за работници и служители:

- ❖ които **НЕ** са били в трудово правоотношение с работодателя **преди 1 май 2021 г.**;
- ❖ осигурени в секторите **A** - Селско, горско и рибно стопанство, **K** - Финансови и застрахователни дейности, **O** - Държавно управление, **P** - Образование, (с изключение на икономически дейности с код 85.10 - частен сектор, и код 85.5), **Q** - Хуманно здравеопазване и социална работа (без икономически дейности с код 86.23, код 86.90 и код 88.91 – частен сектор), **T** - Дейности на домакинства като работодатели и **U** - Дейности на екстериториални организации и служби от Класификацията на икономическите дейности (КИД–2008);

Не се изплащат средства за запазване на заетостта за работници и служители:

- ❖ които през периода на изплащане на средствата **ползват неплатен отпуск**, отпуск за временна неработоспособност, за бременност и раждане, при осиновяване на дете до 5-годишна възраст или отглеждане на дете до 2-год. възраст;
- ❖ за които работодателят **получава финансиране** за възнаграждения и осигурителни вноски от държавния бюджет по стандарти, приети **в изпълнение на чл. 71 от Закона за публичните финанси** (държавно делегирани дейности).
- ❖ за които работодателят **получава финансиране** за възнаграждения и осигурителни вноски от държавния бюджет със средства от Европейските структурни и инвестиционни фондове или други публични средства и общият размер на средствата **надвишава 80 на сто** от осигурителния доход за м. юли 2021 г. и дължимите осигурителни вноски за сметка на работодателя.

Изисквания към
работодателите
за изплащане на
средства по
ПМС 151/2020 г.
(изм. и доп. с
ПМС № 322 от
07.10.2021 г.)

- ❖ Да са местни физически и юридически лица или техни подразделения, други организационно и икономически обособени образувания, както и чуждестранни юридически лица, които осъществяват стопанска дейност в Република България;
- ❖ Да нямат задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс към държавата или общината преди 1 януари 2020 г., установени с влязъл в сила акт на компетентен орган, и за които работодателят не е предприел действия за разсрочване, отсрочване или обезпечение;
- ❖ Не са обявени в несъстоятелност или не се намират в производство по несъстоятелност или ликвидация;

Изисквания към
работодателите
за изплащане на
средства по
ПМС 151/2020
Г.
(изм. и доп. с
ПМС № 322 от
07.10.2021 г.)

- ❖ **Да запазят заетостта на работниците и служителите, за които са получили средства, за допълнителен период, равен на периода, за който са изплатени тези средства (за работодателите по т.1);**
- ❖ **Да не прекратят трудови договори на свои работници и служители на основание чл. 328, ал. 1, т. 2, 3 и 4 от Кодекса на труда през периода, за който им се изплащат средства за запазване на заетостта;**
- ❖ Да нямат извършено нарушение на чл. 61, ал. 1, чл. 62, ал. 1 или 3, чл. 63, ал. 1 или 2, чл. 118, чл. 128, чл. 228, ал. 3, чл. 245 и чл. 301-305 от Кодекса на труда или чл. 13, ал. 1 от Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност през период от 6 месеца преди датата на подаване на заявлението за изплащане на средствата за запазване на заетостта, за което има влязло в сила наказателно постановление или съдебно решение.

Чл. 10. (1) Работодател, получил средства за запазване на заетостта по реда на това постановление, за когото **Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда"** и **Националната агенция за приходите** съгласно своята компетентност установят, че не изпълнява задълженията си по чл. 2 или чл. 3, ал. 1, т. 5 и 6 или декларира неверни данни, възстановява в пълен размер изплатените средства на бюджета на държавното обществено осигуряване.

(2) Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" и Националната агенция за приходите уведомяват Националния осигурителен институт за установените в рамките на контролната дейност обстоятелства по ал. 1.

(3) Невъзстановените средства по ал. 1 се установяват и **събират по реда на чл. 110 от Кодекса за социално осигуряване.**

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

НОИ изчислява осигурителния доход за м. Юли 2021 г. По реда на чл. 1, ал. 3 от ПМС 151

Размерът от средствата за запазване на заетостта на всеки работник/служител се изчислява като определеният осигурителен доход за м. юли 2021 г. се раздели на броя на работните дни в месеца, за който се изплащат средствата и се умножи по броя на работните дни, за които се изплащат.

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Правят се редица проверки:

- ❖ в регистър Трудови договори – проверява се дата на сключване и дали има дата на прекратяване; Когато договърът е прекратен в месеца или след месеца, за който се искат средства, такива не се изплащат, тъй като не отговарят на условието на чл. 3, ал. 1, т. 6 и чл. 1, ал. 1, т. 1-4 от постановлението;
- ❖ Проверяват се подадените данни по реда на чл. 5, ал. 4, т. 1 от КСО;
- ❖ В информационната система за изплащането на паричните обезщетения и помощи от ДОО

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Правят се редица проверки:

- ❖ Има ли подадено Приложение № 10 за месеца, за който се иска изплащане на средства;
- ❖ Има ли подадено приложение № 9;
- ❖ Проверява се за наличието на издаден болничен лист в Електронния регистър на болничните листове и решенията по обжалването им

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

След преценка на правото се пристъпва към определяне на осигурителния доход за м. юли (по реда, регламентиран в ПМС 322/12.10.221 г.);

Размерът на компенсацията се определя както следва:

$$\frac{\text{осигурителен доход}}{\text{работни дни по календар}} \times 60\% \times \text{бр. работни дни в периода на компенсацията}$$

Размерът на компенсацията не може да бъде по-голяма от 60% от максималния размер на осигурителния доход (1800 лв.)

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Определят се размерът на дължимите осигурителни вноски за сметка на работодателя:

- ❖ За трета категория – $18,52\% + \% \text{ТЗПБ}$;
- ❖ За втора категория – $28,5\% + \% \text{ТЗПБ}$;
- ❖ За първа категория – $33,52\% + \% \text{ТЗПБ}$;
- ❖ За лицата с учителски осигурителен стаж – $22,82\% + \% \text{ТЗПБ}$

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Крайни срокове за прием на документи за кандидатстване:

- ❖ за месеците август и септември 2021г. – до 31.10.2021 г.;
- ❖ за месец октомври 2021г. – до 30.11.2021 г.
- ❖ за месец ноември 2021 г. – до 10.12.2021 г.
- ❖ За месец декември ще се кандидатства след удължаване на срока на действие на раздел 3.10 от Временната рамка за мерки за държавна помощ в подкрепа на икономиката в условията на сегашния епидемичен взрив след 31.12.2021 г.

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Срок за изплащане на средствата от Националния осигурителен институт:

10 работни дни от получаване на обобщената информация от Агенция по заетостта

Изплащане от НОИ на средства за запазване на заетостта и за преодоляване на последиците от COVID-19

Чл. 12. (1) Националният осигурителен институт създава и поддържа база данни за работодателите, на които са изплатени средства по това постановление.

(2) Базата данни съдържа информация за работодателя, за общата сума на изплатените средства за съответния месец и за общия брой на работниците и служителите, за които са изплатени.

(3) Базата данни е публична, с изключение на данните, представляващи "лични данни" по смисъла на Закона за защита на личните данни.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 ОТ 14 ОКТОМВРИ 2021 Г.

за определяне на условията и реда за изплащане на компенсации на работници и служители и на самоосигуряващи се лица, осигурени в икономически дейности, за които са наложени от държавен орган временни ограничения за осъществяването им в периода на обявено извънредно положение или обявена извънредна епидемична обстановка (ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

Правоимащи лица:

- 1. работници и служители**, наети от работодатели, които са местни физически или юридически лица или техни поделения, други организационно и икономически обособени образувания, както и чуждестранни юридически лица, които осъществяват стопанска дейност в Република България, и са осигурени по реда на чл. 4, ал. 1, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО) – **за времето, през което поради въведените временни ограничения за осъществяване на дейността, посочена в акта на държавния орган, са били в неплатен отпуск** по реда на чл. 160, ал. 1 или чл. 173а, ал. 2 от Кодекса на труда;
- 2. самоосигуряващи се лица** по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 2 от КСО – **за времето, през което са прекъснали дейност** поради въведените временни ограничения за осъществяване на дейността, посочени в акта на държавния орган.

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)**

Размер на компенсацията:

❖ За работници и служители

Месечният размер на компенсацията е **75 на сто от размера на осигурителния доход на всеки работник за юли 2021 г.** Когато договореното работно време в месеца, за който се изплаща компенсация, е по-малко от договореното работно време в месеца, от който се определя размерът ѝ, същата се изплаща пропорционално

Размерът на компенсацията на всеки работник и служител се изчислява, като осигурителният доход, определен по реда на ал. 2, се раздели на броя на работните дни в месеца, за който се иска компенсацията, и се умножи по броя на работните дни, за които се дължи.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

❖ За работници и служители

Осигурителният доход за юли 2021 г. се определя, както следва:

1. за лицата, които имат отработени дни – среднодневният осигурителен доход се умножава по броя на работните дни за месец юли;
2. за лицата, които през целия месец са ползвали отпуск поради временна неработоспособност, за бременност и раждане или при осиновяване на дете до 5-годишна възраст – среднодневният размер на дохода, от който е определено обезщетението, се умножава по броя на работните дни за месец юли;
3. за лицата, които през целия месец са ползвали отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст – минималната месечна работна заплата за страната;
4. за лицата, които през определени дни от месеца са ползвали отпуск за временна неработоспособност, за бременност и раждане, при осиновяване на дете до 5-годишна възраст или отглеждане на дете до 2-годишна възраст – среднодневният осигурителен доход, определен по реда на т. 2 и 3, се умножава по съответния брой работни дни;
5. за лицата, които през целия месец са били в неплатен отпуск или не са осигурени по чл. 4, ал. 1, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване при този работодател – минималната месечна работна заплата за страната.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

◆ **За работници и служители**

Те имат право на компенсация в рамките на 2021 г. за периода, в който са ползвали неплатен отпуск по реда на чл. 160, ал. 1 или чл. 173а, ал. 2 от Кодекса на труда във връзка с наложени ограничения за осъществяване на дейността, за която са наети, с акт на държавен орган.

Компенсации **не се изплащат** за работници и служители, които:

- ✓ не са били осигурени при същия работодател към датата, предхождаща датата на издаване на акта на държавния орган;
- ✓ за претендирания период ползват отпуск на друго основание.

При прекратяване на трудовия договор на работника или служителя в периода за подкрепа изплащането на компенсацията се прекратява от датата на прекратяването на договора.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

Размер на компенсацията:

◆ За самоосигуряващи се лица

Месечният размер на компенсацията на самоосигуряващите се лица е **75 на сто** от определения със Закона за бюджета на ДОО **минимален осигурителен доход** за тези категории лица за месеца, за който се изплаща компенсацията.

Компенсации се изплащат на самоосигуряващите се лица , които упражняват трудова дейност, към датата, предхождаща датата на издаване на акта на държавния орган.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

Необходими документи:

Работодателят или упълномощен негов представител подава заявление-декларация за изплащане на компенсация от лицата по чл. 1, т. 1, към което прилага следните документи:

- ❖ списък по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, на лицата по чл. 1, т. 1 с посочени брой дни в неплатен отпуск от месеца, период и данни за личната платежна сметка на всяко лице, за което кандидатства за компенсация;
- ❖ подадените от работниците и служителите формуляри за финансова идентификация или декларация, в която посочват данни за лична платежна сметка, обозначена с международен номер на банкова сметка (IBAN), водена от доставчик на платежни услуги, лицензиран от Българската народна банка, или от клон на доставчик на платежни услуги, осъществяващ дейност на територията на страната – еднократно или при промяна на обстоятелствата.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

Необходими документи:

Самоосигуряващи се лица по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 2 от КСО подават заявление-декларация и списък по образец, утвърден от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта, в който посочват:

- ❖ периода и
- ❖ броя на дните от месеца, в които са прекъснали дейност поради въведените временни ограничения за осъществяване на дейността, посочени в акт на държавния орган, и
- ❖ данни за личната си платежна сметка, обозначена с международен номер на банкова сметка (IBAN), водена от доставчик на платежни услуги, лицензиран от Българската народна банка, или от клон на доставчик на платежни услуги, осъществяващ дейност на територията на страната.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

Място на подаване:

- ◆ **За работници и служители** – в дирекция „Бюро по труда“, обслужваща територията по мястото на работа на работниците и служителите;
- ◆ **Самоосигуряващите се лица** – в дирекция „Бюро по труда“ по адреса на регистрацията им

Срок: 7-мо число на следващия месец

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

Срокове:

- ❖ За работодателите и самоосигуряващите се лица – 7-мо число на следващия месец;
- ❖ За комисия, съставена от бюро по труда – 8 работни дни срок за съставяне на протокол с одобрените и неодобрените лица;
- ❖ За директора на Бюро по труда – 2 работни дни за изпрати протокола в Агенция по заетостта
- ❖ За Агенция по заетостта – 25-то число на текущия месец изпраща еднократно по електронен път списъци с одобрените лица
- ❖ За НОИ – 10 работни дни за изплащане на компенсациите по личните банкови сметки.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)

Задължения:

- ❖ Работодателите на лицата по чл. 1, т. 1 **следва да запазят заетостта им за период не по-малък от периода**, за който на същите са изплатени компенсации по реда на постановлението, с изключение на случаите, когато прекратяването на правоотношението е по инициатива на наетото лице или прекратяването на правоотношението е на основание чл. 330 от КТ.
- ❖ Самоосигуряващите се лица следва **да запазят дейността си за периодне по-малък от периода**, за който са им изплатени компенсации.

**ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 328 от 14 ОКТОМВРИ 2021 г.
(ДВ, бр. 87 от 19.10.2021 г.)**

Контрол:

- ❖ Осъществява се от ИА „ГИТ“ и НАП
- ❖ За неспазени условия по разпоредбата на чл. 6, компенсациите се възстановяват в пълен размер. Невъзстановените средства се събират по реда на ДОПК

- ❖ Средствата за изплащане на компенсациите са осигурени от бюджета на МТСП

Самоосигуряващи се лица – стаж и ДОХОД

Самоосигуряващи се лица по смисъла на КСО (чл. 4, ал. 3, т. 1, т. 2, т. 4 от КСО) са :

- лицата, регистрирани като упражняващи свободни професии и/или занаятчийска дейност;
- лицата, упражняващи трудова дейност, като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски дружества и физическите лица - членове на неперсонифицирани дружества;
- лицата, които се облагат по реда на чл. 26, ал. 7 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица;
- земеделските стопани и тютюнопроизводители, регистрирани по съответния ред

Самоосигуряващи се лица – стаж и ДОХОД

Чл. 6, ал. 8 от КСО

Осигурителните вноски за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 са за сметка на осигурените лица и се дължат авансово: върху месечен осигурителен доход между минималния и максималния месечен размер на дохода, определен със закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за съответната година.

Самоосигуряващи се лица – стаж и ДОХОД

Чл. 6, ал. 9 от КСО

Окончателният размер на месечния осигурителен доход за лицата по ал. 8 се определя за периода, през който е упражнявана трудова дейност през предходната година въз основа на данните, декларирани в справка към годишната данъчна декларация по Закона за данъците върху доходите на физическите лица, и не може да бъде по-малък от минималния месечен осигурителен доход и по-голям от максималния месечен осигурителен доход. Окончателните осигурителни вноски се дължат от осигурените лица върху годишния осигурителен доход в размерите за фонд "Пенсии" и за допълнително задължително пенсионно осигуряване и в размерите за фонд "Общо заболяване и майчинство" за самоосигуряващите се лица, които са избрали да се осигуряват в този фонд в срока за подаване на данъчната декларация.

Самоосигуряващи се лица – стаж и ДОХОД

Съгласно изречение трето от § 1, ал. 1, т. 3 от допълнителните разпоредби на КСО, самоосигуряващите се лица се смятат за осигурени за времето, през което са внесени дължимите осигурителни вноски по чл. 6, ал. 8 от КСО.

Съгласно чл. 9, ал. 1, т. 4 от КСО, за осигурителен стаж на самоосигуряващите се лица се зачита времето, за което са внесени дължимите осигурителни вноски, по чл. 6, ал. 8 от КСО.

Самоосигуряващи се лица – стаж и ДОХОД

Самоосигуряващите се лица са длъжни да регистрират началото на трудовата си дейност чрез подаване на декларация по утвърден образец в компетентната ТД на НАП в 7-дневен срок от започването ѝ.

Прекъсването, прекратяването или възобновяването на дейността също се установява с декларация, подадена в 7-дневен срок от настъпването на даденото обстоятелство (чл. 1, ал. 2 от НООСЛБГРЧМЛ).

Самоосигуряващи се лица

Чл. 1, ал. 3 от НООСЛБГРЧМЛ (изм. ДВ, БР. 71 ОТ 11.08.2020 г.):

Декларацията, с която самоосигуряващите се лица определят вида на осигуряването си (ОКД-5) се подава в компетентната териториална дирекция на НАП в 7-дневен срок от започването или от възобновяването на трудовата дейност. Когато декларацията е подадена извън 7-дневния срок, самоосигуряващото се лице подлежи на осигуряване **през съответната календарна година само за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт.**

Самоосигуряващи се лица

Чл. 1, ал. 3 от НООСЛБГРЧМЛ (изм. ДВ, БР. 71 ОТ 11.08.2020 г.):

До приетото изменение от 11 август 2020 г. се считаше, че неспазването на 7-дневния преклузивен срок води до осигуряване само за инвалидност поради общо заболяване, старост и смърт, като за промяна на осигуряването следваше да се подаде нова декларация за промяна вида на осигуряване по реда на чл. 1, ал. 4 от КСО в срок до 31 януари. **С направеното изменение на практика отпада необходимостта от подаване на ОКД-5 през следващата календарна година, като се счита, че направения избор влиза в сила от 1 януари на календарната година, следваща годината на подаване на ОКД-5 извън 7-дневния срок.**

Самоосигуряващи се лица

Чл. 1, ал. 4 от НООСЛБГРЧМЛ :

Видът на осигуряването може да се променя за всяка календарна година, ако е подадена декларация по утвърден образец от изпълнителния директор на НАП от **1 до 31 януари на съответната календарна година**. При прекъсване и възобновяване на съответната трудова дейност, както и при започване на друга трудова дейност през календарната година, самоосигуряващото се лице не може да променя вида на осигуряването.

По този ред СОЛ, на които е отпусната пенсия, могат да променят вида на осигуряването и е регламентирано в новата ал. 8 на чл. 1 от Наредбата!

Самоосигуряващи се лица

Чл. 1, ал. 6 от НООСЛБГРЧМЛ (в сила до 11 август 2020 г.):

Лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 - 6 от Кодекса за социално осигуряване, на които е отпусната пенсия, се осигуряват по свое желание по предвидения с наредбата ред. За лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от Кодекса за социално осигуряване, на които е отпусната пенсия, **осигуряването възниква от датата, на която е подадена декларацията** по ал. 2. Видът на осигуряването се променя по реда на ал. 4.

Чл. 1, ал. 6 от НООСЛБГРЧМЛ (в сила от 11 август 2020 г.):

Самоосигуряващите се лица по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от Кодекса за социално осигуряване, на които е отпусната пенсия, се осигуряват по предвидения с наредбата ред, по свое желание, изразено, както следва:

1. **за лицата, които не са прекъснали или прекратили трудовата дейност, съответно осигуряването си, след като им е отпусната пенсия - с продължаване подаването на данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване;**
2. **за лицата, които започват трудова дейност след като им е отпусната пенсия - с подаване на декларация по ал. 2; в тези случаи осигуряването възниква от датата, на която е подадена декларацията;**
3. **за лицата, които са прекъснали осигуряването си след като им е отпусната пенсия - с подаването на данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 от Кодекса за социално осигуряване; в тези случаи осигуряването се възобновява не по-рано от 1-во число на месеца, предхождащ месеца, през който са подадени.**

Самоосигуряващи се лица

С оглед осигуряване на равнопоставеност на осигурените лица, с § 4 от ПЗР на Постановление № 199 на МС от 07 август 2020 г. (ДВ, бр. 71 от 11.08.2020 г.), същият режим е въведен и за заварените случаи. По силата на цитираната разпоредба се счита, че са изразили желанието си да се осигуряват по предвидения с наредбата ред самоосигуряващите се лица по чл. 4, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от КСО, на които е отпусната пенсия, и които до влизането в сила на § 1 от постановлението са подавали данни по чл.5, ал.4, т.1 от КСО

Самоосигуряващи се лица

Чл. 2, ал. 3 от НООСЛБГРЧМЛ:

Самоосигуряващите се лица, които извършват **дейности на различни основания, внасят авансовите си вноски за едно от основанията по избор на лицето**. Лицата, регистрирани като земеделски стопани или тютюнопроизводители, когато едновременно с тази дейност упражняват и дейности по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 2 от Кодекса за социално осигуряване, се осигуряват върху минималния осигурителен доход, определен за лицата по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 2 от Кодекса за социално осигуряване.

Самоосигуряващи се лица

ТП на НОИ издава осигурителни книжки на самоосигуряващите се лица, започнали дейност до 30.06.2015 г., в които се вписват осигурителният стаж, осигурителният доход, направените осигурителни вноски.

Осигурителният стаж и доход на самоосигуряващите се лица, осигуряването, на които е започнало след 01.07.2015 г. се установява въз основа на данните за внесените дължими осигурителни вноски, съдържащи се в информационната система/регистри на НОИ.

Самоосигуряващи се лица

За зачитане на осигурителен стаж и доход на СОЛ е необходимо да са изпълнени следните условия:

- Да упражнява трудова дейност като СОЛ;
- Да е подал декларация за започване/възобновяване на трудова дейност в НАП;
- За да внесени осигурителните вноски по чл. 6, ал. 8 от КСО

Самоосигуряващи се лица

Зачитане на осигурителен стаж и доход на СОЛ за периода след 31.12.2015 г. се извършва по служебен път – утвърдена процедура по чл. 41 от НПОС. При необходимост от изясняване на факти и обстоятелства относно зачитането на стажа/дохода се прави проверка от контролните органи на съответното ТП на НОИ.

За периодите до 31.12.2015 г. се заверява осигурителна книжка.

Парични обезщетения за временна неработоспособност – СОЛ

СОЛ имат право на парични обезщетения за временна неработоспособност ако:

- Към деня на настъпване на временната неработоспособност е осигурено за риска “общо заболяване и майчинство”, т.е. имат подадена декларация ОКД-5 в изискуемия срок;
- Осигурителните вноски за месеца на правото са внесени в дълимия размер;
- По времето на временната неработоспособност СОЛ не упражнява трудова дейност.

ВЪПРОСИ

Благодаря за вниманието

